

СТАНОВИЩЕ

за

дисертационния труд на проф. д-р Амелия Личева

на тема „Световен ли е Нобел?“,

предназначен за присъждане на научната степен „Доктор на науките“,
професионално направление 2.1 „Филология“ („Теория на литературата“)

Тази разработка е хуманитарният венец в академично-аналитичната работа на проф. д-р Амелия Личева. В нея тя си е поставила за цел да осмисли дългогодишните си занимания в областта на съвременната литература (българска и чужда), експонирайки ги на фона на класическото литературно наследство и опитвайки се именно през тази „класична“ призма да надзърне към бъдещето на литературата. Резултатът е в преобладаващ брой отношения плодотворен.

Още едно нещо бих искал да подчертая тука. Понастоящем стане ли дума за световна литература, автоматично (едва ли не) става дума и за Нобеловата награда. На пръв поглед това е естествено, като имаме предвид, че из днешното художествено разноезичие това название е сред малкото, които спояват глобалното поле на литературата. Тъкмо поради това, вероятно, литературното поле в днешно време упорито отказва да се раздели със старите си номинативни институции. Разбира се, проф. Амелия Личева поставя параметрични ограничители по пътя на аналитичния си коментар, но това възниква постепенно и някак неусетно, успоредно с естественото развитие на тезата. Затова бих казал, че в настоящия труд темата води тезата и композицията, а не обратното. Работата е солидна и напълно адекватна на целта, която гони. Разбира се, не съм очаквал и нищо по-малко. Заслужава си обаче да спомена няколко думи за ситото на подбора от заглавия, които присъстват във фокуса на

коментара. То съчетава в себе си два критерия, които не винаги съжителстват удобно: естетически (висока художественост; споменатите заглавия се превеждат по света, защото са добри) и по представителство (споменатите заглавия са добри, защото се превеждат по света). Първият критерий произтича от традицията, вторият се налага все повече и повече в днешно време. В умението си да балансира между тези два взаимонеудобни критерия и конкретния си коментар Амелия Личева демонстрира професионална зрялост, ерудитско натрупване и една – не на последно място – елегантност на изложението, която превръща настоящия труд в безспорно приносен за родното литературно знание

Първата част на труда е озаглавена “Световната литература в началото на XXI век“. Това придава на композицията му известна бароковост, предвид това, че тъкмо тази част предлага кратка история на понятието „световна литература“. Тук следва да се открият добрата балансираност, умението да се вкарва личен поглед, привнасянето и на българската гледна точка. Не на последно място тази част е първото по рода си сериозно вкарване на темата за световната литература в родния ни контекст и запознаване с идеите на автори като Дейвид Дамрош, Франко Морети, Паскал Казанова.

Втората част, посветена на Нобеловите награди, умело разбива много клишета и през някои нетрадиционни ъгли като речите на нобелистите или гледната точка на жените нобелистки демонстрира защо тази награда има институционализиращ статут. През критериите, които подробно се дискутират, могат да се видят и някои бъдещи тенденции както за статута на наградите по принцип, така и за развитието на литературата.

Приложната част, както вече споменах, улавя важни тенденции в развитието на днешната литература, видени през идеята за травмата във всички нейни разклонения – травмата от миналото, от настоящето, от бъдещето, от живота с другия, от живота без другия и пр. Като много

ценно бих определил и вкарването на съвременната българска литература в този ключ и открояването на нейните специфики, както и посочването на имена и текстове, които градят и ще градят нейния световен характер.

Като имам предвид отлично свършената работа, новаторската тема за родното ни литературознание, проникновените прочити на множество литературни текстове, позволявам си убедено да заявя, че на проф. д-р Амелия Личева може да бъде присъдено звание „доктор на науките“.

Проф. д-р Владимир Трендафилов